

Parlamentul
Republicii Moldova

DG4-01 nr. 313
19 iulie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală și vamală pentru anul 2025) (nr.222 din 09.07.2024)

Direcția generală juridică a examinat în mod de urgență proiectul de lege menționat în titlu, ținând cont de prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și comunică următoarele obiecții.

Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de *inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova*, aprobat în ședința Guvernului din 8 iulie 2024, conform Deciziei protocolare nr.28.1/2024, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, cu solicitarea de a fi inclus spre examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului în mod prioritar.

2. *Obiect de reglementare al proiectului de lege* sunt normele de modificare a 13 acte normative din domeniul finanțelor publice și care rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor, conform prevederilor art.14, art.15 și art.18 lit.a) și lit.b) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 (în continuare – Legea nr.181/2014).

3. Potrivit Notei de fundamentare, proiectul de lege a fost elaborat de Ministerul Finanțelor, ținându-se cont de propunerile recepționate de la mediul de afaceri, autoritățile publice și alte părți interesate.

Potrivit Notei informative, *obiectivele de politică fiscală și vamală propuse pentru anul 2025* deși poartă un caracter „neinvaziv” sub aspect de implicații complexe și sunt axate în mare parte pe intervenții tehnice sau de concretizare, totuși păstrează prerogativele politicilor fiscale și vamale promovate pe parcursul anilor precedenți urmărind:

- asigurarea mobilizării resurselor bugetare necesare pentru finanțarea obiectivelor de dezvoltare sustenabilă;
- implementarea instrumentelor fiscale de atragere și menținere a investițiilor;
- revizuirea mecanismelor de calculare și achitare a impozitelor și taxelor în vederea simplificării proceselor de desfășurare a activității antreprenoriale;

- uniformizarea cadrului legislativ în ceea ce ține de unele mecanisme aplicate neechilibrat;
- aplicarea pârghiilor axate pe acordarea suportului social prin instrumente fiscale;
- fortificarea capacităților de administrare fiscală și vamală prin extinderea spectrului de instrumente disponibile pentru intervenție;
- continuarea aproximării legislației naționale la prevederile acquis-ului european.

Prin urmare, măsurile de politică fiscală și vamală pentru anul 2025 au drept scop soluționarea constrângerilor economice sesizate de către contribuabili și au menirea de a concretiza situațiile ambigue a cadrului normativ și a aduce mai multă claritate asupra înțelegerii și aplicării acestora, identificarea instrumentelor de suport a populației, precum și continuarea procesului de armonizare a legislației Republicii Moldova la practicile Uniunii Europene.

Potrivit Notei de fundamentare, proiectul de lege a fost supus consultării publice și avizat de către autoritățile publice și organizațiile implicate.

4. Proiectul de lege se atribuie la categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența Parlamentului, conform prevederilor art.72 și art.74 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, cu respectarea prevederilor art.60 alin. (3) și (4) și art.87 alin.(1) lit.b) din Regulamentul Parlamentului.

5. În conformitate cu prevederile art.47 alin.(1) lit.a) și b) din Legea nr.181/2014, Guvernul aprobă cadrul bugetar pe termen mediu și prezintă Parlamentului, în caz de necesitate, proiectul legii pentru modificarea unor acte normative – până la 1 iunie, iar Parlamentul adoptă, după caz, modificări și completări la legislație ce rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor – până la 15 iulie. Observăm prezentarea cu întârziere a proiectului de lege, fapt ce implică necesitatea examinării acestuia în regim de urgență pentru a se asigura adoptarea legii până la încheierea sesiunii de vară a Parlamentului.

6. De asemenea, atenționăm asupra necesității respectării condițiilor obligatorii stabilite în Hotărârea Curții Constituționale nr.28/2020, în sensul art.64 alin.(1) teza I și art.72 alin.(3) lit.c), art.73 și art.131 alin.(4) din Constituție în cadrul examinării în Parlament a proiectului de lege privind politica bugetar-fiscală pe anul 2024.

Cu referire la examinarea și votarea în Parlament a amendamentelor înaintate de deputații în Parlament, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.14/2024, Curtea Constituțională a menționat că, potrivit art.74 alin.(1) din Constituție, legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi. În jurisprudența sa, Curtea a interpretat sensul textului „după cel puțin două lecturi” din art.74 alin.(1) din Constituție și a stabilit că acesta conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Elementul substanțial presupune că până la votare Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică (a se vedea HCC nr.14 din 27 aprilie 2021, § 35).

7. Proiectul de lege este cu relevanță UE și marcat cu sigla „UE”, conform prevederilor art.31 din Legea nr.100/2017. În acest sens, cu referire la amendamentele înaintate de deputații în Parlament, atenționăm asupra necesității respectării prevederilor pct.351, 431 și 432 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018 cu modificările efectuate prin Hotărârea Guvernului nr.447/2024.

8. Totodată, se va ține cont de necesitatea coordonării acestuia cu alte proiecte aflate la examinare în Parlament la diferite etape, precum și cu legile adoptate recent, în vederea neadmiterii unor suprapuneri de norme, precum și de erori tehnice, generate de procedura de examinare în regim de urgență, ținând cont de prevederile art.56 din Regulamentul Parlamentului, după caz.

II. Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacționale

La denumirea proiectului, având în vedere că dispozițiile de modificare propuse prin proiect se vor integra în textul de bază al actelor existente supuse modificării, asigurându-se aplicarea acestora pe întreaga perioadă a existenței acestora, cuvintele „pentru anul 2025”, se propun a fi excluse.

La clauza de armonizare, în temeiul modelelor stabilite la Anexa nr.2 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018, cuvintele „așa cum a fost modificat” vor fi succedate de cuvintele „ultima dată”. Totodată, cea mai recentă modificare a Codului vamal al Uniunii a fost realizată prin Regulamentul (UE) nr.2022/2399. Prin urmare, se va indica numărul corect al actului juridic european de modificare.

La Art. I, Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi

Amendamentul la pct.5¹ al art.10 din Legea nr.845/1992, constă în instituirea unei sancțiuni în cazul nerespectării art.7¹ din lege.

Art.7¹ din legea vizată impune agenților economici (cu excepția asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de creditare nebancară) obligația, în termen de până la 1 iulie a anului imediat următor, să instaleze terminale de plată fără numerar ale băncilor comerciale și/sau societăților de plată licențiate de Banca Națională a Moldovei și să asigure posibilitatea de achitare a plăților prin intermediul acestora în subdiviziunile (cu excepția rețelelor de comerț ambulant) în care, pe parcursul anului calendaristic precedent, veniturile din vânzări cu ridicata și/sau cu amănuntul și/sau din prestarea de servicii prin intermediul echipamentelor de casa și control au depășit suma de 500 000 de lei, cu excepțiile prevăzute la pct.2.

Urmare analizei dispozițiilor pct.5¹ al art.10 din Legea nr.845/1992, înaintate de autor, nerespectarea obligației ce decurge din art.7¹, atrage sancțiunea, aplicată de către Serviciul Fiscal. Respectiv, se va examina oportunitatea aprecierii faptei privind nerespectarea prevederilor art.7¹ din Legea nr.845/1994, eventual, ca încălcare a legislației fiscale. Or, Codul fiscal, în articolul 231, definește tragerea la răspundere pentru încălcarea fiscală ca „aplicarea de către Serviciul Fiscal de Stat, în condițiile prevăzute de legislația fiscală, a unor sancțiuni față de persoanele care au săvârșit încălcări fiscale”. Toate tipurile de încălcări fiscale și răspunderea pentru ele sunt prevăzute în Titlul V Capitolul 15 din Codul fiscal. Prin urmare, nu ar fi potrivită reglementarea în Codul fiscal și a faptei privind neinstalarea terminalelor de plată fără numerar.

La fel, norma de reglementare propusă la art.10 punctul 5¹ necesită a fi revăzută, întrucât este de natură să admită riscul unei sancționări multiple pentru aceeași încălcare. Prin aplicarea sancțiunii sub forma amenzii, în cazul în care agentul economic nu s-a conformat prevederilor art.7¹ al Legii nr.845/1992 în termen de 30 de zile de la aducerea la cunoștință a deciziei de aplicare a primei amenzi, se concludă asupra posibilității

aplicării repetate a pedepsei, adică a încălcării dreptului de a nu fi urmărit, judecat și pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă (non bis in idem). Curtea Constituțională a apreciat că dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă (non bis in idem) este un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept (Hotărârea Curții Constituționale nr. 26/2010, §3). Principiul în cauză presupune că cel care prin conduita sa a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. Acest principiu constituțional se aplică nu numai în cauzele penale, dar și în cauzele contravenționale, precum și în orice altă formă de răspundere juridică din aceeași materie de drept (Hotărârea Curții Constituționale nr. 26/2010, §5).

În susținerea celor menționate, relevante sunt prevederile art.249 alin.(2) lit.c) din Codul fiscal nr.1163/1997, conform cărora „Decizia privind clasarea cazului se pronunță în cazul în care există, pentru același fapt, în privința persoanei trase la răspundere pentru încălcare fiscală, o decizie privind aplicarea unei sancțiuni fiscale”.

Totodată, este de notat că, neachitarea de către agentul economic a amenzii în termenul de 30 de zile poate fi cauzată de contestarea deciziei agentului constator, iar în conformitate cu prevederile art.252 alin.(2) din Codul Fiscal, în caz de contestare, executarea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală nu se suspendă dacă autoritatea care examinează contestația nu dispune altfel.

Sub aspectul normelor de tehnică legislativă, la sursa de publicare a Legii nr.845/1992, cuvintele „publicată în” se vor exclude ca fiind inutile.

La Art. II, Codul fiscal nr.1163/1997:

La art.19:

- la lit.a) și art.20 lit.d⁶) termenul ”Guvern/Cod” nu este clar și urmează a fi revăzut și concretizat în sensul determinării actului normativ care determină plafonul limită pentru deducerile de cheltuieli. În redacția propusă, termenul nou poate fi tălmăcit diferit în raport cu actele la care se face referire. Considerăm că este suficientă norma de trimitere la plafonul stabilit conform reglementărilor articolului 24. Potrivit art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017, urmează a fi utilizată o terminologie constantă, uniformă și utilizată în actele normative din domeniu.

- la norma de abrogare a lit.a²)-a³), observăm că aceste facilități acordate de patron angajaților nu vor mai fi deduse, iar faptul dat va descuraja angajatorii să aplice facilitățile în viitor. Totodată, având în vedere că această normă a fost introdusă prin Legea nr.212/2023 care a intrat în vigoare la 01.01.2024, atenționăm asupra nerespectării principiului stabilității legii stabilit la art.3 din Legea nr.100/2017.

La art.51³ se prevede scutirea de la plata impozitului pe venit a instituțiilor de învățământ publice, inclusiv la autogestiune. Instituțiile de învățământ private urmează să achite impozitul pe venit în condiții generale stabilite la art.15 din Codul fiscal. Considerăm necesară examinarea normei de modificare prin prisma prevederilor art.126 alin.(1) din Constituție care stabilește că economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă. În cazul dat, statul oferă facilitate fiscală unei categorii de subiecți fără a ține cont de faptul că instituțiile de învățământ publice și private activează în condiții similare, prestează servicii pe bază de contract de studii.

La pct. 42, Anexa nr.1 din Titlul IV, aferent pozițiilor tarifare ex.2404 și 240412000, urmează a se argumenta suplimentar gradul de transpunere a Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011 privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat și a Directivei 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în ceea ce privește fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun și a produselor conexe și de abrogare a Directivei 2001/37/CE. Totodată, la examinarea normelor juridice respective se va ține cont de art.6.1 și art.6.2 din Convenția-cadru a OMS privind controlul tutunului, ratificată prin Legea nr.124/2007 și de prevederile art.28 din Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului. În acest sens, atenționăm asupra insuficienței argumentării în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la obiecțiile expuse în Avizul Ministerului Sănătății privind neadmiterea micșorării cotei accizelor pentru rezervele din tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului, precum și pentru diferențierea cotelor de accize pentru produsele din tutun convenționale și produsele din tutun încălzit.

La pct. 80, art.260, alin.(4), urmează a fi revăzut sub aspect redacțional și expus ținându-se cont de ordinea de expunere a normei juridice (ipoteză, dispoziție și sancțiune), în care mai întâi se descrie ipoteza, apoi se stabilește sancțiunea și mărimea ei. Astfel, din norma propusă în proiect se deduce că neprezentarea facturii fiscale de către subiecții impunerii cu TVA în termenii prevăzuți la art.117 și 117¹, inclusiv pentru livrările ce se scutesc de TVA fără drept de deducere, se sancționează cu o amendă ... [în continuare după text].

La pct. 84, art.280, norma de modificare prevede dreptul consiliilor locale de a majora impozitul pe bunurile imobiliare până la 300% pentru clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan, precum și pentru terenurile agricole nelucrate timp de 2 ani consecutiv. Criteriile de încadrare în categoria clădirilor și terenurilor neîngrijite, precum și condițiile de impunere pentru terenul agricol nelucrat se adoptă prin hotărârea consiliului local.

Calcularea impozitului este condiționată de prevederile art.281 din Codul fiscal și prevede că aceasta se efectuează anual conform situației de la 1 ianuarie a perioadei fiscale respective. Persoanele fizice care nu sunt înregistrate în calitate de întreprinzător sunt înștiințate de către serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale ale primăriilor, prin intermediul avizelor de plată a impozitului pe bunurile imobiliare. Persoanele juridice, persoanele fizice înregistrate în calitate de întreprinzător calculează de sine stătător suma anuală a impozitului pe bunurile imobiliare, pornindu-se de la baza impozabilă a acestora, conform situației de la 1 ianuarie a perioadei fiscale respective.

Prin urmare, stabilirea și aplicarea cotei majorate la impozitul de bunurile imobiliare se va efectua ținând cont de constatările efectuate de autoritățile administrației publice locale din anul precedent. Iar deciziile actualizate/modificate din anul în curs nu vor avea efect.

Sub aspect procedural, normele art.280 alin.(1¹) nu sunt suficient de clare și nu oferă posibilitatea înțelegerii și aplicării acestora de către subiecți, iar autoritățile publice locale se abilitază cu dreptul de reglementare a acestora având o marjă largă de discreționare. În acest sens, se impune necesitatea asigurării respectării principiilor stabilite la alin.(3) din art.280, potrivit cărora la stabilirea cotelor de impozite autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale urmează să asigure

respectarea principiilor previzibilității, transparenței decizionale și echitabilității (proportionalității) în raporturile dintre interesele unității administrativ-teritoriale și ale contribuabilului.

Totodată, potrivit art.6 alin.(8) din Codul fiscal, impozitele și taxele se bazează pe principiile certitudinii impunerii, echității și stabilității fiscale, randamentului impozitelor. Iar art.278 alin.(2) stabilește în mod expres că *baza impozabilă a bunurilor imobiliare constituie valoarea estimată a acestor bunuri.*

Considerăm că cota majorată a impozitului pe bunuri imobiliare aplicată în mod diferențiat pentru cazurile de degradare a acestora urmare a neîntreprinderii de către subiecți a măsurilor necesare de îngrijire/lucrare, poate conduce la micșorarea valorii acestora.

Prin urmare, constatăm riscul admiterii unei disproporționalități dintre măsurile aplicate și scopul final urmărit. Ori, aplicarea unei cote majorate a impozitului pe bunurile imobiliare nu poate substitui sau dubla o sancțiune și nu poate fi aplicată ca formă de pedeapsă pentru nerespectarea unor condiții de exploatare a bunurilor imobiliare aflate în proprietate. Aplicarea unor măsuri de restricționare sau sancțiuni pecuniare în sensul dat nu poate fi obiect de reglementare al Codului fiscal, ci al cadrului normativ în domeniu, care va prevedea modul de determinare a gradului de neîngrijire/nelucrare a bunurilor și a procedurii de examinare, constatare, sancționare și contestare a deciziilor autorității competente.

Normele de reglementare urmează a fi examinate prin prisma respectării dreptului de proprietate al subiecților, precum și a concordanței cu cadrul normativ în vigoare.

Astfel, art.24 din Codul funciar nr.828/1991 prevede că proprietarul funciar care, fără motive întemeiate, nu cultivă terenurile agricole și nu ia măsuri pentru protecția și ameliorarea solului se sancționează administrativ în conformitate cu legislația în vigoare.

Iar potrivit art.24 din Codul funciar, aprobat prin Legea nr.22/2024 (în vigoare din 07.03.2025), prevede că terenurile pentru producția agricolă includ terenurile arabile, inclusiv serele, solariile și răsadnițele, pârla (terenurile arabile lăsate necultivate unul sau mai mulți ani pentru refacerea fertilității solului), livezile, viile, plantațiile de nuci, plantațiile de dud, plantațiile eterooleaginoase, plantațiile de arbuști fructiferi, grădinile, fânețele (cele cu vegetație), pășunile, plantațiile agroforestiere și silvopastorale și loturile pomicole din cadrul întovărășirilor pomicole. De asemenea, la art.73 sunt stabilite *reglementări privind recultivarea terenurilor cu destinație agricolă deteriorate artificial*, care obligă persoanele fizice și juridice care au executat lucrări ce au condus la degradarea învelișului de sol al unor terenuri cu destinație agricolă, după terminarea lucrărilor, să aducă terenurile în stare utilă pentru a fi folosite conform destinației lor inițiale. Persoanele respective suportă cheltuielile legate de elaborarea proiectelor și executarea lucrărilor de recultivare a terenurilor degradate ca urmare a lucrărilor de construcții, de extragere a unor substanțe minerale utile, de efectuare a unor prospecțiuni sau explorări geologice, a altor lucrări ce au condus la degradarea învelișului de sol.

Codul contravențional nr.218/2008 stabilește sancțiuni administrative pentru degradarea terenurilor, falsificarea informației despre starea și folosirea lor (art.115), precum și alte sancțiuni pentru încălcarea regulilor, nerespectarea cerințelor, neefectuarea măsurilor obligatorii de folosire, protecție, ameliorare a terenurilor.

Sub aspect redacțional, atenționăm că în textul articolului supus modificării nu se utilizează cuvintele "consiliul local", dar "autoritatea reprezentativă și deliberativă a

administrației publice locale”. Cu referire la categoriile de terenuri și modul de utilizare/neutilizare a acestora, normele juridice urmează a fi concretizate, întru evitarea unor tălmăciri diferite și contradictorii.

La pct.91, 92, art.290 și art.291 și lit.p) din Anexa la titlul VII cu referire la taxa de salubritate, care se propune a fi calculată conform numărului de persoane fizice *înscrise* la adresa declarată ca domiciliu, conform situației din 1 martie a anului în curs, propunem substituirea textului ”înscrise la adresa declarată ca domiciliu” cu textul ”înregistrate la adresa declarată ca domiciliu /reședință”, conform terminologiei utilizate în cadrul normativ de reglementare a actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte (H.G. nr.522/2019).

La pct.114, anexa nr.3 la titlul IX, pozițiile 2 și 3, stabilesc taxe majorate pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate și neînmatriculate în Republica Moldova a căror sarcină masivă pe osie admise a fost depășită. Observăm că mărimea taxei pe tonă depășite va fi aplicată indiferent de distanța parcursă. Potrivit Notei de fundamentare la proiect, normele de modificare au scopul de aducere în concordanță cu modificările la Legea drumurilor nr.509/1995 care prevede că pentru traficul pe drumurile publice cu tonaj sau gabarite depășite, precum și pentru folosirea acestor drumuri de către vehicule înmatriculate în alte țări, se percep taxe rutiere, stabilite în Codul fiscal al Republicii Moldova.

Un alt scop ține de transpunerea parțială a Directivei 96/53/CE a Consiliului din 25 iulie 1996 de stabilire, pentru anumite vehicule rutiere care circulă în interiorul Comunității, a dimensiunilor maxime autorizate în traficul național și internațional și a greutateii maxime autorizate în traficul internațional. Articolul 10e din Directivă prevede că statele membre stabilesc norme privind sancțiunile aplicabile în cazul încălcării directivei și iau toate măsurile necesare pentru a garanta că aceste sancțiuni sunt puse în aplicare. *Aceste sancțiuni sunt eficace, nediscriminatorii, proporționale și disuasive.*

Astfel, întru asigurarea respectării principiilor menționate, urmează a fi prezentate informații suplimentare privind argumentarea mărimii taxei.

La Art. X, Legea nr.302/2017 cu privire la Serviciul Vamal

La pct.1, conform normei propuse **la art.15 alin.(3) lit.a)** din proiect, funcția de funcționar vamal este incompatibilă cu o altă funcție sau activitate remunerată, cu excepția activităților didactice, științifice și de creație, calitate de consilier în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea.

Ținem să precizăm că, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(1) lit.e) al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, „Funcționarul public nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate în calitate de consilier în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea, cu excepția cazului în care funcționarul public nu se află în raporturi de serviciu cu subdiviziunile autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială în care activează.

Relevant este faptul că, în procedură legislativă se află proiectul nr.156 din 28 mai 2024 pentru modificarea unor acte normative (declararea averii și a intereselor personale), adoptat în prima lectură, prin care se propune abrogarea lit.e) de la alin.(1) al art.25 al Legii nr.158/2008.

Prin urmare, modificările propuse la art.15 alin.(3) lit.a) din proiect necesită a fi coordonate întru asigurarea concordanței și aplicabilității corecte a normelor juridice cu prevederile proiectului nr.156 din 28 mai 2024 care vor fi aprobate în redacție finală.

La Art. XI, Codul vamal nr.95/2021

Ținem să precizăm că, proiectul de lege supus examinării transpune art.89 (8) lit.a și (d) din Regulamentul (UE) nr.952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii, așa cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2022/2399 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 noiembrie 2022. În conformitate cu prevederile art.44 alin.(4) al Legii nr.100/2017, pentru proiectele actelor normative de modificare cu relevanță UE, clauza de armonizare se inserează în proiectul actului normativ de modificare și, după caz, se completează clauza de armonizare a actului normativ de bază cu trimiteri la noile acte juridice europene transpuse sau cu noi trimiteri la elementele structurale ale actului UE transpus. În context, apare necesitatea completării clauzei de armonizare a Codului vamal nr.95/2021 cu datele privind ultimele modificări care sunt transpuse în legislația națională.

La pct.3, art.12 alin.(4¹) textul „întrunirea condițiilor prevăzute de legislație” urmează a fi revăzut și concretizat prin normă de trimitere la articolul care stabilește condițiile avute în vedere, în scop de rigoare juridică și redacțională, conform criteriilor de calitate a legii (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr.26/2010; nr.1/2013; nr.10/2017).

Totodată, cuvintele „sistemului informatic” se vor coordona cu norma de la alin.(13) lit.c) al art.12 din Codul vamal care operează cu noțiunea de „sistem informațional vamal”, întru utilizarea unei terminologii constante și uniforme și evitarea de tălmăciri diferite.

La pct.4, art.15 alin.(12), în contextul modificărilor propuse, nu este clar care va fi termenul acordat în procesul de luare a deciziei de clasificare a mărfurilor și a deciziei privind determinarea definitivă a valorii în vamă.

La pct.10, art.37 alin.(4), întru respectarea cerinței privind utilizarea unei terminologii uniforme, cuvintele „Notificarea respectivă” necesită a fi substituite cu cuvintele „Declarația respectivă”.

La pct.19, la art.141¹ alin.(3), textul supus substituirii urmează a fi revăzut, întrucât redacția actuală a prevederii nu coincide cu redacția propusă spre substituie.

Totodată, pe parcursul normei propuse identificăm atât expresia „codul Nomenclurii combinate”, cât și expresia „pozițiile tarifare”, utilizate în același context. Prin urmare, autorul proiectului va urmări utilizarea unei singure noțiuni în acest sens, pentru a evita interpretările eronate ale normei legale.

La pct.24, la art.183 alin.(3), redacția normei de modificare necesită a fi revăzută în scopul asigurării substituirii cuvintelor „poziții tarifare” cu cuvintele „coduri din Nomenclatura combinată a mărfurilor” la cazul gramatical corect. Obiecția este valabilă și pentru norma de modificare a art.186 alin.(4).

La pct.30, la art.277²⁵, atragem atenția asupra faptului că redacția propusă la pct.1) ar putea aduce atingere activității Băncii Naționale a Moldovei și a băncilor licențiate, în situația în care atât Banca Națională a Moldovei, cât și băncile efectuează periodic operațiuni de export al bancnotelor, monedelor și metalelor prețioase (de

exemplu, export de bancnote, monedă în valută străină pentru alimentarea conturilor din străinătate; export temporar de bancnote, monede în scopul testării dispozitivelor automate de procesare a numerarului; export temporar monede metalice prețioase pentru ca producătorul să înlăture neajunsurile depistate sau să le înlocuiască cu alte valori noi). Totodată, nota informativă nu conține careva argumente judicioase cu privire la necesitatea impunerii cu taxă vamală a materialelor didactice pentru instituțiile de învățământ, inclusiv de învățământ preșcolar, și curative.

La pct.32, art.295, pentru o bună precizie, se va indica diviziunea articolului în care urmează a fi operată modificarea, or, cuvintele „extern” și „intern” se identifică atât în denumirea articolului cât și la alin.(2) și alin.(3).

La pct.33, la art.318¹ alin.(3¹), utilizarea normei de trimitere în alb „cu excepția cazurilor prevăzute de legislație” nu se recomandă, aceasta urmând a fi concretizată, fiind în contradicție cu criteriile de calitate a legii (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr.26/2010; nr.1/2013; nr.10/2017), principiile previzibilității normelor juridice și pentru că lipsesc normele de o finalitate juridică care urmează a fi puse în aplicare.

La pct.34, norma propusă la art.319 alin.(5), prevede derogarea de la alin. (4), prin care Serviciul Vamal prelungește termenul de aflare sub regim vamal de admitere temporară a mărfurilor și mijloacelor de transport din posesia misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și organizațiilor internaționale pe perioada solicitată de către acestea. Ținem să menționăm că, redacția actuală a art.319 din Codul Vamal este în acord cu prevederile art.251 a Regulamentului (UE) 952/2013, care reglementează perioada în care mărfurile pot rămâne sub regimul de admitere temporară. Astfel, similar art. 251 (4) din actul UE, alin. (4) din art. 319 a Codului Vamal determină o perioadă totală pe durata căreia mărfurile pot rămâne sub regimul de admitere temporară ce nu depășește 10 ani, cu excepția cazului fortuit. Actul UE nu stabilește alte derogări pentru depășirea termenul stabilit de maximum 10 ani pentru admiterea temporară a mărfurilor și mijloacelor de transport decât cazurile fortuite. Astfel, în contextul celor menționate se va analiza oportunitatea amendării art.319 în modul propus de autor.

La pct.35, textul normei propus la art.319¹ pct.3) lit.d), prin care prelungirea termenului de admitere temporară se face în baza informației vamale standard sau altă procedură stabilită de Serviciul Vamal, este formulat într-o manieră imprecisă și neclară, și respectiv poate conferi autorităților care o aplică o marjă excesivă de discreție. Astfel, exprimarea „sau altă procedură stabilită de Serviciul Vamal” este prea largă, fapt ce nu corespunde criteriilor imperative a clarității și previzibilității legii și vine să creeze confuzii, care ar putea fi greșit aplicate, or formulele generale și abstracte într-un caz concret, pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistematică.

La pct.40, la art.345, se va specifica că în tot textul articolului cuvântul „notificare” se va substitui cu textul „declarație”.

În conformitate cu prevederilor art.63 alin.(2) din Legea nr.100/2017, la modificările aduse actului normativ trebuie respectată succesiunea firească a elementelor structurale. În acest sens, precizăm că normele propuse **la pct.44** din proiect trebuie să preceadă norma privind modificarea art.357 din Cod.

La pct.49, art.425⁶ alin.(5), nu sunt clare raționamentele autorului privind excluderea enunțului ce vizează publicarea în Monitorul Oficial a comunicatului informativ despre desfășurarea licitației pentru comercializarea mărfurilor sechestrate sau abandonate. În același timp, nici nota informativa nu conține careva argumente sau

explicații ce au stat la baza necesității excluderii respective, ceea ce face dificilă expunerea asupra modificării propuse. În opinia noastră, în redacția propusă norma ar micșora numărul participanților la participarea licitațiilor.

La pct.52, art.427, redacția propusă normei de la **alin.(19)**, conform căreia plasarea sub regimul de admitere temporară a mijloacelor de transport de uz privat, altele decât cele prevăzute la art.319¹ pct.3) lit.a) și lit.b), de către persoanele stabilite pe teritoriul vamal, se efectuează prin declararea verbală sau altă acțiunea mijlocului de transport atribuie caracter discreționar normei per ansamblu. În condițiile redacției propuse, autoritatea va dispune în mod discreționar de prerogativa de decizie asupra procedurii de plasare a mijlocului de transport sub regim de admitere temporară. În acest sens, remarcăm faptul că potrivit normelor de tehnică legislativă, conținutul amendamentelor propuse trebuie expus în mod clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, iar textul acestora trebuie să dispună de un caracter dispozitiv și să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări. Prin urmare, utilizarea cuvintelor „altă acțiune” în conținutul normei periclitizează previzibilitatea raporturilor juridice reglementate, or redacția propusă nu dispune de un nivel suficient de precizie și creează precondiții pentru interpretarea subiectivă a regulilor instituite și formarea unei practici neuniforme pe dimensiunea dată.

La Art.XII, Legea nr.248/2022 privind acordarea scutirii de plata drepturilor de import pentru cetățenii Republicii Moldova care revin cu traiul în Republica Moldova și modificarea Codului contravențional nr.218/2008

La art.2 alin.(1) lit.a) norma de reglementare se va concretiza în vederea atribuirii unui sens clar și precis pentru a exclude tălmăcirile diferite în partea ce vizează termenul de exploatarea a mijlocului de transport ce face obiect scutirii de plata drepturilor de import.

Ținem să precizăm că, în temeiul art.160 alin.(6) din Codul vamal, drept bază la calcularea termenului de exploatare a mijlocului de transport auto, a caroseriei și a motorului se ia anul de fabricație.

În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) din Legea nr.248/2022, cererea prin care se solicită scutirea de la plata drepturilor de import se transmite Serviciului Vamal, în format electronic, în cel puțin 30 de zile lucrătoare până la introducerea cu scutire a obiectelor de uz personal și a vehiculului pe teritoriul Republicii Moldova, iar potrivit alin.(5) al aceluiași articol, Serviciul Vamal verifică documentele prezentate și confirmă sau infirmă îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.2–4 și la alin.(1) din prezentul articol, cu informarea solicitantului în termen de 20 de zile lucrătoare din momentul recepționării și înregistrării cererii de scutire.

Prin urmare, pentru excluderea riscurilor unor interpretări diferite, se propune reformularea normei în vederea expunerii ideii că „la data depunerii cererii de acordare a scutirii, termenul de exploatare a vehiculului, calculat în conformitate cu art. 160 din Codul vamal nr. 95/2021, nu este mai mare de 9 ani.”

La Art.XIV:

La alin.(1) din proiect se prevede intrarea în vigoare a normei de la pct.35 al art.XI (Codul vamal) începând cu data de 01 iulie 2023. Conform tehnicii legislative descrise în Legea nr. 100/2017, la art.73 alin.(3) și (4), actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. În Hotărârea Curții Constituționale

nr.26 din 23 mai 2002 se menționează: „Principiul neretroactivității legii nu este un principiu absolut. Or, art.22 din Constituție prevede retroactivitatea normelor juridice penale mai favorabile. În afară de aceasta, teoria contemporană a dreptului admite ca excepție de la principiul neretroactivității legii normele juridice cu caracter imperativ – legile interpretative, precum și normele juridice în care legiuitorul a stabilit expres că ele se vor aplica retroactiv”.

La alin.(2), se va face referință la actul normativ ce reglementează sancțiunile prevăzute la art.260 alin.(8) și (11).

Proiectul de lege poate fi înaintat spre examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, conform procedurii regulamentare, ținând cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex. I. Gălușcă, tel. 022 820-579
O. Bostan, tel. 022 820-237